

HUZUR ÇIKMAZI

Haldun Taner (İstanbul, 16 Mart 1915 – 7 Mayıs 1986) Matbaa-i Âmire müdürü Hâmid Bey anne tarafından büyükbabası, Meclis-i Mebusan İstanbul milletvekili ve Darülfünun devletler hukuku profesörü Ahmet Selahattin Bey babasıdır. Çemberlitaş'ta dünyaya gelen Taner, beş yaşında babasını kaybetti. Galatasaray Lisesi'nde okudu (1935). Heidelberg Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'ndeki öğrenimini (1935-38) ağır bir tüberküloza yakalanması nedeniyle yarıda bırakıp İstanbul'a döndükten sonra Ankara Radyosu için skeçler yazmaya başladı. İÜ Alman Filolojisi'ni bitirdi (1950), Sanat Tarihi Bölümü'nde asistan oldu. 1954'te ilk evliliğini yaptı ve *Oyun* dergisini çıkardı. Viyana Üniversitesi'nde Prof. Kindermann'ın yanında felsefe ve tiyatro okudu. Max Reinhardt Tiyatro Akademisi'nde eğitim gördü (1955-57). İÜ, Gazetecilik Enstitüsü, İGSA ve LCC'de tiyatro ve dramaturji dersleri verdi. Devekuşu Kabare Tiyatrosu, Bizim Tiyatro ve TEF Kabare'yi kurdu. Türkiye'deki epik tiyatronun ilk örneği sayılan *Keşanlı Ali Destanı* ile dünyaya açıldı. Bütün bu çalışmalarıyla bir Haldun Taner Tiyatrosu ekolü oluşturdu. "Tuş" adlı öyküsü (1955) ve *Keşanlı Ali Destanı* oyunu aynı adlarla filme alındı. "Devekuşuna Mektuplar" başlıklı yazılarına *Tercüman*'da (1955-60) başladı, "Pazar Sohbetleri" başlığıyla *Milliyet*'te (Mart 1974-Mayıs 1986) sürdürdü. 9 Ocak 1976'da ikinci evliliğini yaptı.

1953'te *New York Herald Tribune* ile *Yeni İstanbul* gazetelerinin düzenlediği uluslararası bir yarışmada "Şişhane'ye Yağmur Yağmıyordu" öyküsüyle birinci oldu. Sait Faik Hikâye Armağanı'nın ilkinin *On İkiye Bir Var* ile kazandı. *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü* ile Uluslararası Bordighera Mizah Hikâyeleri Ödülü'nü, *Milliyet*'teki köşe yazılarıyla Gazeteciler Cemiyeti Fıkra Ödülü'nü (iki kez), *Yalıda Sabah* ile 1983 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü aldı. 1987'den beri Haldun Taner Öykü Ödülü verilmekte. İstanbul Şehir Tiyatrosu'nun Kadıköy Sahnesi'ne (1988) ve Caddebostan'da bir sokağa adı verildi. Türkiye'de tiyatronun bir 'bilim dalı' olmasında etkili olan ve 2012 yılında İstanbul Üniversitesi Haldun Taner Tiyatro Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne adı verilen Taner'in bütün yapıtları 100. doğum yıldönümü olan 2015'ten beri Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanmakta. Haldun Taner Müze Evi Kadıköy Belediyesi tarafından 2018'de açıldı.

Kitapları:

Öykü: *Yaşasın Demokrasi*, 1949; *Tuş*, 1951; *Şişhane'ye Yağmur Yağmıyordu*, 1953; *Ayıışığında "Çalışkur"*, 1954; *On İkiye Bir Var*, 1954; *Konçınalar* (*Şişhane'ye Yağmur Yağmıyordu: On İkiye Bir Var*'dan seçmeler), 1967; *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü*, 1969; *Yalıda Sabah*, 1983.

Tiyatro: *Günün Adamı*, 1952 (1961'de sahnelendi); *Dışardakiler*, 1957; *..Ve Değirmen Dönerdi*, 1958; *Fazilet Eczanesi*, 1960; *Lütfen Dokunmayın*, 1961; *Keşanlı Ali Destanı*, *Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım*, 1964; *Eşeğin Gölgesi*, 1965; *Zilli Zariçe*, 1966; *Vatan Kurtaran Şaban*, 1967; *Sersem Kocanın Kurnaz Karısı*, 1969; *Ayıışığında Şamata*, 1977; *Huzur Çıkmazı* (1962'de sahnelendi; Haz.: Demet Taner) 2021. **Kabare:** *Bu Şehir-i İstanbul ki...*, 1962; *Dün...* *Bugün*, 1972; *Mevzumuz Aşk ü Sevda Dekorumuz Deniz Derya, Yar Bana Bir Eğlence*, 1973; *Hayırdır İnşallah*, 1979. **Kolektif kabareler:** *Astronot Niyazi*, 1970; *Ha Bu Diyar*, 1971; *Dev Aynası*, 1973; *Haneler*, 1974; *Yalan Dünya, Çıktık Açık Alınla*, 1977; *Kapılar*, 1981. **Radyo oyunu:** *Haldun Taner'in Timsahı*, (Haz.: S. Erez-D. Taner) 2008.

Düzyazı: *Devekuşuna Mektuplar 1*, 1960 (sonradan *Önce İnsan* adıyla); *Devekuşuna Mektuplar 2*, 1977 (sonradan *Yaz Boz Tahtası* adıyla); *Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil: Portreler*, 1978; *Hak Dostum Diye Başlayalım Söze*, 1978; *Düşsem Yollara Yollara*, 1979; *Çok Güzelsin Gitme Dur*, 1983; *Berlin Mektupları*, 1984; *Koyma Akıl, Oyma Akıl*, 1985; *Mitoloji*, 2019.

Haldun Taner'in
YKY'deki kitapları:

- Koyma Akıl, Oyma Akıl (2015)
Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu (2015)
Keşanlı Ali Destanı (2015)
Sersem Kocanın Kurnaz Karısı (2015)
Yalıda Sabah (2015)
Çok Güzelsin Gitme Dur (2015)
Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım (2015)
Ayışığında "Çalışkur" (2015)
On İkiye Bir Var (2015)
Sancho'nun Sabah Yürüyüşü (2015)
Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil (2016)
Fazilet Eczanesi (2016)
Yaşasın Demokrasi (2016)
Tuş (2016)
Ayışığında Şamata (2016)
Vatan Kurtaran Şaban (2016)
...Ve Değirmen Dönerdi / Lütfen Dokunmayın (2016)
Devekuşuna Mektuplar-1: Önce İnsan (2016)
Berlin Mektupları (2017)
Günün Adamı / Dışardakiler (2017)
Eşegin Gölgesi (2017)
Devekuşuna Mektuplar-2: Yaz Boz Tahtası (2017)
Haldun Taner'in Timsahı (Selçuk Erez-Demet Taner) (2017)
Hak Dostum Diye Başlayalım Söze (2017)
Konçınalar: 50. yıl özel baskısı (2017)
Düşsem Yollara Yollara (2019)
Huzur Çıkmazı (Haz.: Demet Taner, 2021)

Doğın Kardeş:

- Küçük Harfli Mutluluklar: Seçme Öyküler
(Haz.: Murat Yalçın, 2016)
Mitoloji (2019)

HALDUN TANER

Huzur Çıkmazı

Oyun

Hazırlayan:
Demet Taner

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5783
Edebiyat - 1657

Huzur Çıkmazı / Haldun Taner

Kitap editörü: **Murat Yalçın**
Düzeltili: **Devrim Çakır**

Kapak ve sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Merve Çakıroğlu**

Baskı: A4 Ofset Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.
Otosanayi Sitesi Yeşilce Mah. Donanma Sok.
No: 16 Seyrantepe - Kağıthane / İstanbul
Telefon: (0 212) 281 64 48
Sertifika No: 44739

1. baskı: İstanbul, Nisan 2021
ISBN 978-975-08-5035-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2014
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Kişiler • 9

Birinci Perde • 11
(8 Tablo)

İkinci Perde • 45
(5 Tablo)

Üçüncü Perde • 69
(5 Tablo)

Yayıncının açıklaması:

Kitap halinde ilk kez yayımlanan *Huzur Çıkma*zı, Haldun Taner'in ilk dönem (1949-62) oyunlarından. Oyun metninde günümüz yazım kurallarına uyulmuş ve yeri geldikçe bazı eski ve yabancı kelimelerin karşılığı dipnot olarak verilmiştir. Meraklı okur, oyun üstüne geniş değerlendirme ve yorumları Ayşegül Yüksel'in *Haldun Taner Tiyatrosu* kitabında bulabilir.

Huzur Çıkmazı

(Komedi, 3 Perde)

Kişiler

MEMNUN

ZENNUBE

HÂZİK¹

NAFİLE

VAKKAS

AGÂH

SORGU YARGICI

SÛTÇÜ

1 Usta, hünerli, maharetli ( zellikle doktorlar için kullanılan bir sıfat).

Birinci Perde

Tablo: 1

Perde açılmadan bir kedi miyavlaması duyulur. Bu miyavlamada meşum bir ifade vardır. Perde açıldığında Zennube odada sinirli sinirli dolaşmaktadır. Zennube 35 yaşlarında güzel, çekici bir kadındır. Sigarasını yarısında tablada söndürür. Bir yenisini yakar. Radyoyu açar, istasyonu beğenmez. Bir başkasını açar, kapar, yerinden kalkar. Yerdeki gazeteyi alır. Ama bir göz attıktan sonra onu da bırakır. Bu başlanıp bitirilmemiş hareketleri ile sabırsızlığı değil, daha çok büyük bir can sıkıntısını ifade etmelidir. Evin kedisi Yadigâr, sahnenin başından beri miyavlamaktadır.

NAFİLE: Yadigâr, Yadigâr. Gel pisi pisi... Nen var senin bugün oğlum?

ZENNUBE: Al götür şunu kızım, sinirime dokunuyor.

NAFİLE: Durduğu yerde miyavlamaz ya. Elbet bir zoru var hanım-cığım. Yadigâr, Yadigâr, kovuyorlar mı seni oğlum? Yadigârımı kovuyorlarmış benim. Gel ben sana mutbaktak¹ bir şeyler vereyim. (Kediyi alıp çıkar. Zennube yeniden radyoyu açar. Kalkar, dolaşır. Gidip aynada yüzüne bakar.)

Kapıda kilit tıkırtısı, aralanan kapıdan Memnun Bey görünür. Elinde çantası, kucağı paketlerle doludur. Memnun temiz yürekli, son derece kanı sıcak, güler yüzlü bir adamdır. Kapıyı açmak için uğraşırken paketlerin birini düşürmüştür. Eğilip onu alayım derken bir iki paket daha düşürür. Karısının, beceriksizliğine baktığını görünce bunu hafifletmek ister gibi gülümser.

MEMNUN: Merhaba Ponbişim...

ZENNUBE: (Lâkayt) Merhaba...

MEMNUN: A, senin keyfin kaçık bugün. Nen var, ne oldu?

ZENNUBE: Hiç. Hiçbir şeyim yok.

1 Mutfak, matbah.

MEMNUN: Yok yok. *(Paketleri masaya koyarak)* Ben bir bakışta anlarım. *(Yanına gider)* Hasta mısın Zennube? Allasen, söyle, ne var?

ZENNUBE: *(Uzaklaşarak)* Bilmem. Bir şeyim var ama... *(Sigarayı söndürür)*

MEMNUN: *(Tablaya bakarak)* Dört sigara içmiş, dördünü de yarıda söndürmüşsün. Bu can sıkıntısına alâmettir. Bir şeye mi kızdım?

ZENNUBE: Hiçbir şey olmadı. Sadece sinirlerim bozuk bugün nedense...

MEMNUN: Yoruldun belki?

ZENNUBE: Bir yere çıkmadım ki.

MEMNUN: Tefrikadaki adam kızı almıyor mu?

ZENNUBE: Hayır, hayır.

MEMNUN: Kötü bir haber mi aldın? Teyzen mi hastalanmış?

ZENNUBE: Hayır.

MEMNUN: Nafile mi kızdırdı seni? *(Seslenir)* Nafile, Nafile!...

NAFILE: Efendim...

MEMNUN: Nesi var hanımefendinin? Sen mi canını sıktın?

NAFILE: Yo, ne münasebet. *(Kısık sesle)* Size öyle mi dedi, beyefendi?

MEMNUN: Sus bakayım, al götür şu eti. Ben şimdi mutbağa geliyorum. *(Nafile çıkar. Memnun Zennube'ye yaklaşır)* O da bir şey yapmamış. Ama Nafile'nin bir şey yapmasına lüzum yok. O ağlamış suratı ile şöyle bir görünmesi yeter. Kara kara, yağmur bulutu gibi dolaşiyor her gittiği yerde. Bir gün olsun yanıl da gül a mübarek. *(Laf karıştırıp Zennube'yi oyalamak için)* Bak bugün neler aldım... *(Paketlerden birini gösterip)* Bil bakayım ne var bunun içinde?

ZENNUBE: *(Hep canı sıkın)* Ne bileyim ben. Bırak beni Memnun, öff...

MEMNUN: Öf demeni yesinler senin. Bekçinin oğlu yarın sünnet oluyormuş. Onun için bir çift ayakkabı aldım. *(Başka bir paketi gösterip)* Bu da, hani Mehmet Ağa'nın kızı için düşündüğümüz entarilik kumaş. Bunlar senin bluzunun düğmeleri... Tam sekiz dükkân gezdim buluncaya kadar. *(Kapı çalınmıştır)* Hayrola! *(Gider açar. Gelen Vakkas Bey'dir. Vakkas, altmış yaşlarında, kırmızı yüzlü, beyaz saçlı, kalender kılıklı, her halinden emekli olduğu belli bir adamdır.)*

VAKKAS: Özür dilerim Memnun Bey. Vakitsiz rahatsız ettim. Senin aş kalemimi rica edecektim. Maksut Efendi ayva aşısı getirdi de...

MEMNUN: Hay hay. (*Seslenir*) Nafile, benim aş kalemimi getirsene. (*Vakkas'a*) Biraz oturmaz mısın?

VAKKAS: Hay hay. (*Zennube, sinirli sinirli çıkar.*)

VAKKAS: Hanımefendi rahatsız mı?

MEMNUN: Bir şeyi var ama anlayamadım. (*Çantasından bir tomar imtihan kâğıdı çıkarır, masanın üzerine kor.*)

VAKKAS: İmtihan kâğıtları mı? Allah kolaylık versin.

MEMNUN: Amin.

(*Zennube girer. Pencere kenarındaki koltuğa oturur. Parmakları ile trampet çalar.*)

VAKKAS: Öbür öğretmenler imtihanda çocukların başına çifter çifter nöbetçi dikiyorlarmış, kopya etmesinler diye... Sen buna lüzum görmüyormuşsun.

MEMNUN: Başına nöbetçi dikmek, çocuğu zorla namussuzluğa kıskırtmak demektir. Bir insana güvenirsen dürüst hareket eder.

VAKKAS: Öyle yapınca kopya etmiyorlar mı sanki?

MEMNUN: Edecekleri varsa bile utanırlar...

VAKKAS: Kopya etmediklerini nereden anlıyorsun Memnun Bey?

MEMNUN: Bilmeyenlerin açıkça "bilmiyoruz" deyip imza etmelerinden. Kopya etmektense boş kâğıt vermelerinden...

VAKKAS: Ama sonra onları da geçiriyormuşsun.

MEMNUN: Geçiririm, zahir. Onları geçirmeyeceğim de kimi geçireceğim?

VAKKAS: Onlar da senin huyunu bildiklerinden göze girmek için öyle yapıyorlardır. Bu kopya etmekten de kolay bir geçme yolu.

MEMNUN: Kim demiş. Kim demiş? Vakkas Bey, ben sana bir şey söyleyeyim mi? Varsın çocuk, et yiyen hayvanlarla ot yiyen hayvanların farkını bilmesin de dürüst olmayı öğrensin. Her okul bunu öğretse, dünyanın bütün bilgisine değmez mi?

NAFILE: (*Aş kalemimi getirerek*) Bunu mu istediniz? Yoksa yenisini mi?

MEMNUN: Yenisini tabii. (*Nafile gider.*)

ZENNUBE: Öfff...

MEMNUN: Bir şey mi dedin karıcığım?

ZENNUBE: Hiç, bir şey demedim.

MEMNUN: Bir nane likörü içer misin nonoşum? İnsanın içini ferahlatır. *(Likör kor, bir tane de Vakkas'a verir. Kendi de alır)* Şerefe!..

ZENNUBE: *(Sert ve kati bir sesle)* İndir o parmağını.

MEMNUN: *(Şaşırmıştır)* Neyi?

ZENNUBE: Küçük parmağını.

MEMNUN: *(Likör içerken gayriihtiyarı kalkmış olan parmağına bakar)*
Ne olmuş küçük parmağıma?

ZENNUBE: Niye kaldırıyorsun onu bir şey içerken?

MEMNUN: Bilmem, alışmışım.

ZENNUBE: İndir onu çabuk, sinirleniyorum.

MEMNUN: İndirdim.

ZENNUBE: Bak yine kaldırdın.

MEMNUN: İstemeyerek oldu. Alışmış bir kere senelerdir.

ZENNUBE: Niçin alışmış ha, niçin diyorum sana?

VAKKAS: İndirin Memnun Bey. *(İşaretle "Şimdi üstüne varmayın!")*

ZENNUBE: İndir diyorum sana.

MEMNUN: İndirdim işte evlâdım. Nen var senin? İlk defa böyle görüyorum seni.

ZENNUBE: Bırak o bardağı elinden.

MEMNUN: Bıraktım işte.

ZENNUBE: Çok sinirime dokundu parmağın.

MEMNUN: Haklısın şekerim. Çok münasebetsiz parmak. Benim de çok sinirime dokunuyor ama neylersin... Atılmaz, satılmaz...

ZENNUBE: Alay mı ediyorsun benimle?

MEMNUN: Ne münasebet Zennube'ciğim! Sen gül diye söyledim.

ZENNUBE: Sen ve küçük parmağın sinirime batıyorsunuz, ikiniz de...

MEMNUN: Hakkın var sincabım.

ZENNUBE: "Sincabım" deme bana.

MEMNUN: Hakkın var.

ZENNUBE: "Hakkın var" da deme.

MEMNUN: Hakkın yok.

ZENNUBE: Alay mı ediyorsun benimle? *(Ayakkabısını fırlatıp atar)*
Defolun!..

MEMNUN: *(Nafile'ye)* Çık diyor hanımefendi, duymuyor musun?

ZENNUBE: Sana diyorum asıl.

MEMNUN: Seni bu durumda nasıl yalnız bırakırım?